

Guia docent

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Nom	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Crèdits	1,8 de presencials (45 hores) 4,2 de no presencials (105 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 1, 1S (Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Castellà

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Enrique García Riaza garcia.riaza@uib.es	11:00	12:00	Dimarts	12/02/2018	30/05/2018	BB16

Contextualització

L'assignatura es planteja com una iniciació a les tècniques per a l'estudi de l'Epigrafia antiga, amb especial atenció a l'Epigrafia Llatina, així com al coneixement de la història de la moneda en l'Antiguitat.

Requisits

Recomanables

Recomanables coneixements d'Història Antiga y Llatí

Competències

L'assignatura pretén transmetre a l'alumne els següents coneixements i capacitats:

- Conèixer els sistemes d'escriptura antics, els seus orígens i particularitats.
- Classificar els suports epigràfics del món antic i dominar la terminologia específica.
- Llegir, transcriure i traduir inscripcions llatines antigues.
- Conèixer els orígens de la moneda i el seu desenvolupament durant l'Antiguitat.
- Dominar la terminologia específica de la Numismàtica.
- Descriure, analitzar i classificar monedes antigues.

Guia docent

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

-Incorporar els coneixements específics adquirits a l'estudi general de l'Antiguitat

Específiques

- * CE-1: Llegir i interpretar documents de qualsevol naturalesa que siguin testimoni dels diferents períodes històrics (prehistòria, història antiga, història medieval, història moderna i història contemporània)..
- * CE-3: Dominar les tècniques bàsiques per elaborar treballs d'iniciació a la recerca, adequats al nivell de grau, de cada període històric..
- * CE-10: Analitzar i valorar l'aportació cultural (material i immaterial) de les diverses societats (espanyoles, europees i extraeuropees) de cada etapa històrica..

Genèriques

- * CB-2 Que l'alumnat sàpiga aplicar els coneixements d'història a la feina o vocació d'una manera professional i que tingui les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments, i la resolució de problemes o qüestions dins de l'àrea de la història..
- * CB-3: Que l'alumnat tingui la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants dins de l'àrea de la història per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica..
- * CB-4: Que l'alumnat pugui transmetre informació, idees, problemes i solucions de l'àmbit de la història a un públic tant especialitzat com no especialitzat..
- * CG-2: Comprendre, utilitzar i ser capaç d'explicar el llenguatge propi de la història, així com l'específic de cada un dels grans períodes en què es divideix..
- * CG-4: Identificar els trets estructurals i definitoris d'un moment o col·lectiu històrics, analitzant i explicant l'evolució cronològica d'aquests trets..

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

- TEMA 1
Objectius i presentació general de metodologia docent. Concepte d'Epigrafia Grega i Llatina. El naixement de la disciplina científica. Desenvolupament historiogràfic. Recursos actuals, bibliogràfics i digitals.
- TEMA 2
El naixement de l'escriptura en Grècia i Roma. Evolució dels alfabetos. Tipus de lletra, signes i particularitats gràfiques de l'Epigrafia Llatina.
- TEMA 3
Tipus de suport epigràfic.
- TEMA 4
L'estudi d'una inscripció: signes diacrítics. Fases d'anàlisis: lectura, transcripció, traducció i comentari.
- TEMA 5
El nom romà. El nom imperial.

Guia docent

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

- TEMA 6

Tipus d'inscripcions: monumentals, votives, honorífiques, funeràries, jurídiques, etc.

- TEMA 7

Concepte de Numismàtica Antiga. El naixement de la disciplina científica. Desenvolupament historiogràfic. Recursos actuals, bibliogràfics i digitals.

- TEMA 8

Definició de moneda. Terminologia monetal. La moneda com objecte físic: metals i tècniques de fabricació. La moneda com conjunt: emissions, circulació, dipòsits monetals. Classificació, estudi i publicació de monedes.

- TEMA 9

Història de la moneda al món grec. Naixement i període arcaic.

- TEMA 10

Història de la moneda al món grec. Períodes clàssic i hel·lenístic.

- TEMA 11

Història de la moneda al món romà. Període republicà.

- TEMA 12

Història de la moneda al món romà. Període imperial.

Metodologia docent

Classes presencials més pràctiques a l'aula i a Campus Extens. Requisits imprescindibles per aprovar el curs: obtenir com a mínim un 5 en l'examen final i lliurar el Quadern de Pràctiques amb els exercicis presencials no presencials i recull d'activitats complementàries (elaboració individual, originalitat i qualitat suficient).

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Teoria	Grup gran (G)	Impartició de les principals aspectes dels blocs del temari amb metodologia de classe magistral.	27
Seminaris i tallers	Conferències i Seminaris y/o lectures complementàries	Grup mitjà (M)	Assistència a conferències i seminaris, que seran anunciatos al llarg del curs y/o lectures complementàries. Lliurament de memòries a través de Campus Extens (al Quadern de Pràctiques)	5
Classes pràctiques	Pràctiques a l'aula	Grup mitjà (M)	Desenvolupar capacitats de lectura, transcripció, traducció i comentari d'inscripcions llatines, així com de classificació i comentari de monedes antigues. Metodologia: treball amb imatges i textos.	10
Avaluació	Examen final	Grup gran (G)	Assoliment de competències. Examen final del conjunt teòric-pràctic de la matèria. És requisit imprescindible per aprovar el curs obtenir com a mínim un cinc.	3

Guia docent

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informarà els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Elaboració dels exercicis pràctics on line i elaboració del Quadern de Pràctiques	Finalitat: reforçar coneixements pràctics. Metodologia: lliurament a l'alumne de llàmines a través de Campus Extens. El conjunt de les pràctiques (presencials i no presencials) es lliurará al professor (per Campus Extens) el dia de l'examen en format de Quadern de Pràctiques, requisit imprescindible per aprovar el curs (elaboració individual, originalitat i qualitat suficient).	40
Estudi i treball autònom individual	Estudi de la matèria	Afiançar aprenentatge. Acreditació del grau d'assoliment de competències: examen final.	45
Estudi i treball autònom individual Campus Extens	Participació al fòrum de Campus Extens	Discussions i debats sobre questions plantejades pel professor relatives a la matèria de classe. Els alumnes hauran de desenvolupar la pròpia capacitat d'anàlisi sobre els esdeveniments i processos d'Epigrafia i Numismàtica	10
Estudi i treball autònom individual via fòrum	Recensió de planas web	Els alumnes realitzaran anàlisis crítiques de webs relatives als continguts de l'assignatura, i els exposaran a través del fòrum.	10

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscs específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Teoria

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Escales d'actituds (no recuperable)
Descripció	Impartició de les principals aspectes dels blocs del temari amb metodologia de classe magistral.
Criteris d'avaluació	Assistència a les classes, actitud correcta i participació activa.

Percentatge de la qualificació final: 1% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 0% per a l'itinerari B

Guia docent

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

Conferències i Seminaris y/o lectures complementàries

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	Assistència a conferències i seminaris, que seran anunciatos al llarg del curs y/o lectures complementàries. Lliurament de memòries a través de Campus Extens (al Quadern de Pràctiques)
Criteris d'avaluació	Memòria d'activitat. Lliurament al Quadern de Pràctiques.

Percentatge de la qualificació final: 3% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 0% per a l'itinerari B

Pràctiques a l'aula

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Escala d'actituds (no recuperable)
Descripció	Desenvolupar capacitats de lectura, transcripció, traducció i comentari d'inscripcions llatines, així com de classificació i comentari de monedes antigues. Metodologia: treball amb imatges i textos.
Criteris d'avaluació	Assistència a les pràctiques, actitud correcta i participació activa.

Percentatge de la qualificació final: 3% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 0% per a l'itinerari B

Examen final

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Assoliment de competències. Examen final del conjunt teòric-pràctic de la matèria. És requisit imprescindible per aprovar el curs obtenir com a mínim un cinc.
Criteris d'avaluació	Assoliment de competències. Coneixement satisfactori del temari. Examen final del conjunt teòric-pràctic de la matèria. És requisit imprescindible per aprovar el curs obtenir com a mínim un cinc.

Percentatge de la qualificació final: 50% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 5

Percentatge de la qualificació final: 50% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 5

Elaboració dels exercicis pràctics on line i elaboració del Quadern de Pràctiques

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	Finalitat: reforçar coneixements pràctics. Metodologia: lliurament a l'alumne de llàmines a través de Campus Extens. El conjunt de les pràctiques (presencials i no presencials) es lliurà al professor (per Campus Extens) el dia de l'examen en format de Quadern de Pràctiques, requisit imprescindible per aprovar el curs (elaboració individual, originalitat i qualitat suficient).
Criteris d'avaluació	Assoliment de capacitats pràctiques. Lliurament a la bústia de Campus Extens el dia de l'examen del conjunt dels exercicis pràctics presencials i no presencials (elaboració individual, originalitat i qualitat mínima). El lliurament del Quadern de Pràctiques és requisit imprescindible per aprovar el curs.

Percentatge de la qualificació final: 25% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 5

Percentatge de la qualificació final: 32% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 5

Guia docent

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

Participació al fòrum de Campus Extens

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Escala d'actituds (no recuperable)
Descripció	Discussions i debats sobre questions plantejades pel professor relatives a la matèria de classe. Els alumnes hauran de desenvolupar la pròpia capacitat d'anàlisi sobre els esdeveniments i processos d'Epigrafia i Numismàtica
Criteris d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final:	10% per a l'itinerari A
Percentatge de la qualificació final:	10% per a l'itinerari B

Recensió de planas web via fòrum

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Escala d'actituds (no recuperable)
Descripció	Els alumnes realitzaran anàlisis crítiques de webs relatives als continguts de l'assignatura, i els exposaran a través del fòrum.
Criteris d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final:	8% per a l'itinerari A
Percentatge de la qualificació final:	8% per a l'itinerari B

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

Bibliografia bàsica (només edicions en castellà i/o català):

Epigrafia:

- J. Andreu Pintado, coord., Fundamentos de Epigrafía Latina, Pamplona 2009.
- A. Castillo, Introducción a la Historia de la Cultura Escrita, Gijón 2004.
- L.J. Calvet, Historia de la escritura: de Mesopotamia hasta nuestros días, Barcelona 2001.
- P. Corbier, Epigrafía Latina, Granada 2004.
- A. Gaur, Historia de la escritura, Madrid 1990.
- I. Gelb, Historia de la escritura, Madrid 1982.
- J. M. Iglesias Gil-J. Santos Yanguas, Vademeum para la epigrafía y numismática latinas, Santander 2008 (2a ed.).
- P. López Barja, Epigrafía latina. Las inscripciones romanas de los orígenes al siglo III d. C., Santiago de Compostela 1993.
- F. Millar, "Epigrafía", M. Crawford, ed., Fuentes para el estudio de la Historia Antigua, Madrid 1986, 93-147.
- A. Robinson, Historia de la escritura. Alfabetos, jeroglíficos y pictogramas, Barcelona 1996.
- J.M. Roldán Hervás, Repertorio de Epigrafía y Numismática latinas, Salamanca 1969.

Numismàtica:

- AA. VV., Historia monetaria de España Antigua, Madrid 1998.
- AA. VV., Curs d'Història monetaria d'Hispania, Gabinet Numismàtic de Catalunya, Museu Nacional d'Art de Catalunya, Barcelona: I. La moneda en temps d'August, 1997; II. La moneda en la societat ibèrica, 1998; III. Moneda i exèrcits, 1999; IV. Moneda i administració del territori, 2000; V. Moneda i vida urbana, 2001; VI. Funció i producció de les seques indígenes, 2002; VII. Les imatges monetàries: llenguatge i significat, 2003; VIII. Moneda de l'Imperi romà, 2004; IX. La moneda al final de la República: entre la tradició i la innovació, 2005; X. Moneda, cultes i ritus, 2006; XI. La interpretació de la moneda. Passat i present, 2007; XII

Guia docent

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

Els tallers monetaris: organització i producció, 2008; XIII Ús i circulació de la moneda a la Hispania Citerior, 2009; XIV Falsificació i manipulació de la moneda, 2010; XV Mites, ofrenes funeràries i monedes, 2011.

-AA. VV., Els ibers, cultura i moneda, Gabinet Numismàtic de Catalunya, Museu Nacional d'Art de Catalunya, Barcelona 2009.

-C. Alfaro Asins, Numismática y Medallística, Museo Arqueológico Nacional, Madrid 1991.

-A. Beltrán, Introducción a la numismática, Madrid 1985.

---Curso de Numismática. Numismática Antigua, Clásica y de España, Madrid 19872.

-M.H. Crawford, "Numismática", M. Crawford, ed., Fuentes para el estudio de la Historia Antigua, Madrid 1986, 197-247.

Mª P. García-Bellido; C. Blázquez, Diccionario de cecas y pueblos hispánicos, 2 vols., Madrid 2001.

-O. Gil Farrés, Historia Universal de la Moneda, Madrid 1974.

--- Introducción a la Numismática, Madrid 1993.

-C. Herrero Albiñana, Introducción a la numismática antigua (Grecia y Roma), Madrid 1994.

-J. M. Iglesias Gil-J. Santos Yanguas, Vademedum para la epigrafía y numismática latinas, Santander 2008 (2a ed.).

-E. Llueca Úbeda, Iniciación al estudio de la numismática antigua, Granada 1971.

-L. Villaronga, Numismática Antigua de Hispania, Barcelona 1979.

--- Numismática antigua de Hispania. Iniciación a su estudio, Barcelona 1987.

Bibliografia complementària

Epigrafia:

- AA. VV., Guide de l'epigraphiste. Bibliographie choisie des épigraphies antiques et médiévales, París 20003 (7o supl.: 2006-2007).
- K. P. Almar, Inscriptiones Latinae: eine illustrierte Einführung in die lateinische Epigraphik, Odense 1990.
- P. Batlle Huguet, Epigrafia latina, Barcelona 1963.
- A. Burnett - M. Amandry - P.P. Ripollés, Roman Provincial Coinage. From the death of Caesar to the death of Vitelius 44~69 a.d. (2 vols.), Londres-París 1992.
- C. Bruun - J. Edmondson (eds.), The Oxford Handbook of Roman Epigraphy, Oxford 2014.
- R. Cagnat, Cours d'épigraphie latine, París 1914 (reimp. Roma 1964).
- I. Calabi Limentani, Epigrafia latina, Milán 1991.
- M. Cébeillac-Gervasoni, Epigraphie latine, París 2006.
- G. Cencetti, Lineamenti di Storia della Cultura Escrita, Bolonia 1997.
- A. E. Cooley, The Cambridge Manual of Latin Epigraphy, Cambridge 2012.
- J. D'Encarnacão, Introduçao ao estudo da Epigrafia Latina, Coimbra 1997.
- I. Di Stefano Manzella, Mestiere di epigrafista: guida alla schedatura del materiale epigrafico lapideo, Roma 1987.
- A.E. Gordon, Illustrated Introduction to Latin Epigraphy, Berkeley 1983.
- M. Guarducci, Epigrafia Greca, I-IV, Roma 1967-1978 (reimpr.1995).
- L. Keppie, Understanding Roman Inscriptions, Londres 1991.
- J.-M. Lassere, Manuel d'épigraphie romaine, París 2005.
- E. Meyer, Einführung in die Lateinische Epigraphik, Darmstadt 1973.
- B.H. McLean, An Introduction to Greek Epigraphy of the Hellenistic and Roman Periods from Alexander the Great down to the Reign of Constantine (323 B.C. - A.D. 337), Ann Arbor 2002.
- A. Petrucci, Breve storia della scrittura latina, Roma 19922.
- B. Rémy-F. Kayser, Initiation à l'épigraphie grecque et latine, París 1999.
- Mª L. Sánchez León, "Epigrafia y sociedad en las islas Baleares. Palma y Pollentia", R. Mª Cid López - E. García Fernández (eds.), Debita verba: estudios en homenaje al profesor Julio Mangas Manjarrés, I, Oviedo, 2013, 371-383.
- G.C. Susini, Il lapicida romano. Introduzione all'epigrafia latina, Roma 1966.
- Epigrafia romana, Roma 1982.

Guia docent

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

Numismática:

- F. Álvarez Burgos, Prontuario de la Moneda Romana. Madrid 1982.
- A. Beltrán Martínez, Repertorio iconográfico de los emperadores romanos a través de las monedas (27 a. C./476 d. C.), Zaragoza 1984.
- A.M. Burnett, Coinage in the Roman World, Londres 1987.
- X. y F. Calico, Los denarios romanos anteriores a JC. y su nuevo método de clasificación, Barcelona 1983.
- R.A.G. Carson, Coins of the Roman Empire, Londres - Nueva York 1990.
- Principal coins of the romans. Vol.I, The Republic c.290/31 bC. Londres 1978.
- R.A.G. Carson - J.P.C. Kent, Late Roman Bronze Coinage, Londres 1976.
- C. Castán Ramírez, La Moneda Imperial Romana, Valencia 1985.
- C. Castán Ramírez - C. Fuster, La moneda Imperial Romana, Madrid 1996.
- J.R. Cayón, Los sextercios del Imperio Romano (3 vols.), Madrid 1984.
- Compendio de las monedas del Imperio Romano (3 vols.), Madrid 1985.
- K. Christ, Antike Numismatic. Einführung und Bibliographie, Darmstadt 19722.
- H. Cohen, Description historique des monnaies frappées sous l'Empire romain communément appelées médailles impériales, París 1880 (Graz 19552).
- M.H. Crawford, Roman Republican Coinage (2 vols.), Cambridge 1974.
- Coinage and money under the Roman Republic. Italy and the Mediterranean economy. Londres 1985.
- S. Domingo Soriano, Catálogo general de la moneda romana. I República, Valencia 1983.
- H. Frère, Numismatique, initiation aux méthodes et aux classements, Lovaina 1982.
- O. Gil Farrés, La moneda hispánica en la Edad Antigua, Madrid 1966.
- A. M. Guadán, La moneda ibérica, Madrid 1980.
- J.E. Hartmann - G. Mc Donald, Greek Numismatic Epigraphy, Chicago 1969.
- B.V. Head, Historia Nummarum. A Manual of Greek Numismatic, Oxford 1911 (reimpr. Londres 1963).
- G.F. Hill, Historical Greek Coins, Londres 1906 (reimpr. Chicago 1966).
- G. K. Jenkins, Ancient Greek Coins, Londres 1990.
- J. P. C. Kent, Roman Coins, Londres 1978.
- J.P.C. Kent- M. Hirmer - A. Hirmer, Roman Coins, Nueva York 1978.
- C. Kraay, Archaic and Classical Greek Coins, Londres 1976.
- H. Mattingly, Roman Coins from the Earliest Times to the Fall of the Western Empire, Londres 1962.
- H. Mattingly - R.A.G. Carson, Coins of the Roman Empire in the British Museum. (6 vols.), Londres 1972.
- H. Mattingly et al., Roman Imperial Coinage (10 vols.), Londres 1972-1994.
- O. Mørkholm, Early Hellenistic Coinage: From the Accession of Alexander to the Peace of Apamea (336-188 B.C.), Cambridge 2001.
- H. Nicolet-Pierre, Numismatique grecque, París 2002.
- F. Rebuffat, La Monnaie dans l'Antiquité, París 1996.
- H. A. Seaby, Roman coins and their values, Londres 1954.
- Roman Silver Coins. I. Republic, Augustus; II. Tiberius, Commodus; III. Pertinax, Balbinus, Pupienus; IV. Gordian, Postumus, Londres 1967; 1968; 1971.
- Greek coins and their values, Londres 1975.
- D. R. Sear, Roman coins and their values. Londres 19884.
- Greek Coins and their values. I, Europe; II, Asia & Africa; III, The Third Century Crisis and Recovery, A.D. 235-285 (The Accession of Maximus to the Death of Carinus), Londres 1994; 2005 (III). -Ch. Seltman, Greek Coins. A History of Metallic Currency and Coinage down to the Fall of the Hellenistic Kingdoms, Londres 19552.
- M. Servet, Nomismata. État et origines de la monnaie, Lyon 1984.
- Ch. G. Starr, Athenian coinage (480-449 bC), Oxford 1970.
- C. H. Sutherland, Roman Coins, Londres 1974.
- Sylloge Nummarum Graecorum. I. Hispania.Ciudades Feno-púnicas. Parte I: Gadir y Ebusus, Madrid 1994.
- L. Villaronga, Corpus Numnum Hispaniae ante Augusti Aetatem, Madrid 1994.

Guia docent

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

--- Denarios y quinarios ibéricos, Asociación Numismática Española y Museo Casa de la Moneda, Barcelona-Madrid 1995.

-J. Vives, Inscripciones cristianas de la España romana y visigoda, Barcelona 1942.

Altres recursos

-Selecció de recursos on line:

- www.bbaw.de/bbaw/Forschung/Forschungsprojekte/cil/de/Startseite (CIL)
- www.cervantesvirtual.com/portal/Antigua/SirveObras/01604185325695073002257/index.htm (M.E. Ramírez Sánchez, Recursos de Epigrafía y Numismática en Internet: balance actual y perspectivas en España)
- www.rassegna.unibo.it/epigrafi.html -www2.uah.es/imagine_cilii/ (CIL II)
- www.uni-koeln.de/phil-fak/ifa/altg/eck/Aiegl-home.html (AIEGL)
- www.uni-heidelberg.de/institute/sonst/adw/edh/
- www.wildwinds.com
- www.occidens.es

